

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Somogyi Péter ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Németh Ferenc István ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. január 20. napján meghozott, 5.P.24.080/2007/26. számú ítélete ellen, az alperes részéről 27. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit pedig részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 1.329.400 (egymillió-háromszázhuszonkilencezer-négyszáz) forintra leszállítja, a felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét pedig 300.000 (háromszázezer) forintra felemeli.

Kimondja, hogy az alperes az elsőfokú ítéletben megjelölt időponttól a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat fizetésére köteles.

A feljegyzett, helyesen 900.000 (kilencszázezer) forint összegű kereseti illeték térítését akként rendezi, hogy abból a felperes 855.000 (nyolcszázötvenötezer) forintot, míg az alperes 45.000 (negyvenötezer) forintot köteles az államnak felhívásra megtéríteni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 150.000 (százötvenezer) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak felhívásra összesen 291.100 (kettőszázkilencvenegyezer-száz) forint fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az '1' forgalmi rendszámú gépjármű felelősségbiztosítója az alperes volt. A gépjármű 2006. június 30. napján 'A' külterületén a ...-es számú főúton balesetet okozott. A baleset következtében a felperes '2' forgalmi rendszámú 'B' típusú nyerges vontatójában olyan súlyos sérülések keletkeztek, hogy az gazdaságosan már nem volt javítható.

A felperes a kárt szenvedett gépjárművel a 'C' Kft. részére végzett üzemanyag bérfuvarozást, illetve a 'D'-i töltőállomását látta el üzemanyaggal. A baleset idején a 'B' mellett rendelkezett egy 'E' típusú, üzemanyag szállításra alkalmas nyerges-vontatóval is. A felperes 2006. július 3-án megbízta az 'F' Kft-t, hogy részére üzemanyag szállítást végezzen. Később vásárolt egy 'G' típusú vontatót, amelyet 2006. szeptember közepén vizsgáztattak le üzemanyag szállításra.

Az alperes peren kívül megfizetett a felperesnek járműkára 2.951.000 Ft-ot, továbbá 123.650 Ft szállítási költséget, valamint ezek után késedelmi kamatot.

A felperes leszállított keresete szerint 9.224.764 Ft és ebből 2.129.400 Ft, valamint 5.266.479 Ft után 2006. június 30. napjától, míg 1.828.885 Ft után 2006. október 1. napjától a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetését kérte. A gépjármű kárkori forgalmi értékének, valamint az előadása szerint a roncs értékesítéséből befolyt nettó 1.000.000 Ft vételárnak a különbözetét 2.129.400 Ft-ban határozta meg. Ezen kívül az 'F' Kft. igénybevétele miatt felmerült 5.266.479 Ft költségéből, valamint a 2006. június 30-tól november 30-ig terjedő időre eső 1.828.885 Ft elmaradt nyereségéből álló kára megtérítését kérte.

Az alperes a keresetet a kárkori forgalmi érték és roncsérték különbözeteként jelentkező 1.329.400 Ft erejéig elismerte, ezt meghaladóan annak elutasítását indítványozta. Nem vitatta biztosítottjának a káresemény bekövetkeztéért fennálló felelősségét. Vitatta azonban, hogy a balesettel okozati összefüggésben a felperesnek elmaradt bevétel formájában kára keletkezett volna. Álláspontja szerint a bérfuvarozó igénybevétele a felperes számára nem volt szükségszerű és indokolt. Állította, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. Érvelése szerint ugyanis a tulajdonában állt további vontatókkal elláthatta volna a benzinkútját üzemanyaggal. Utalt arra is, hogy a bérfuvar igénybe vétele helyett inkább vontatót kellett volna vásárolnia. A roncsértékkel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a felperes áfa visszaigénylésére jogosult. Végezetül védekezett azzal is, hogy a károkozás folytán keletkezett szerződésen kívüli jogviszonyra a felperes által megjelölt kamatmérték nem alkalmazható.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 3.137.825 Ft és 2006. június 30-tól a törvényes kamat megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. A gépjárműkár meghatározása során a roncs értékesítéséből befolyt 1.200.000 Ft vételárat vette számításba. Kifejtette, hogy az árban a piac hatása mutatkozott meg, illetve, az a körülmény, hogy a gépjármű hosszabb ideig állt. Egyébként az ár a számított roncsértékhez képest nem volt kirívóan alacsony. Ezért a felperes a nyerges vontató kárcori forgalmi értékének és az értékesített roncs vételárának különbözetéből az alperes által még meg nem térített 1.929.400 Ft-ra tarthatott igényt. Megállapította továbbá, hogy a felperes a balesetet megelőzően is két vontatóval látta el a fuvar-feladatait. Köztudomású ténynek tekintette, hogy az év második felében nagyobb a forgalom. Utalt a könyvszakértői véleményre, mely szerint a fuvarok száma az előző évhez képest 2006-ban 40 %-al emelkedett. Megállapította, hogy a bérfuvarozásból eredő feladatok mellett ugyanazzal a vontatóval már nem volt lehetséges a saját üzemanyag töltőállomás benzinnel való ellátása. A balesettől az új vontató 2006. szeptember közepén történt forgalomba állításáig indokolt volt tehát a bérgepjármű igénybevétele. Ezért alaposnak találta a felperesnek a kifizetett fuvar költség és a szakértő által megállapított költségmegtakarítás különbözeteként jelentkező 1.208.425 Ft igényét. Az elmaradt haszon iránti felperesi követelést ellenben elutasította, hivatkozással arra, hogy a felperes kárenyhítő intézkedései következtében a szakértő szerint ilyen címen tényleges kár nem mutatható ki.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak részbeni megváltoztatását, marasztalása tökeösszegének 1.329.400 Ft-ra való leszállítását kérte. Sérelmezte, hogy a bíróság a gépjárműkár számítása során nem a maradvány szakértő által megállapított kárcori értékét, hanem a későbbi értékesítéséből befolyt vételárat vette figyelembe. Hivatkozott arra, hogy nem eshet a terhére, hogy a gépkocsit a felperes korábban nem értékesítette, és az eltelt idő alatt az állapota tovább romlott. Változatlanul vitatta a bérfuvarozó igénybevételeének szükségességét. Álláspontja szerint a bizonyítékok azt támasztják alá, hogy a felperes mind a balesetet megelőzően, mind pedig azt követően egy nyerges vontatóval el tudta látni a bérfuvarozás mellett a saját célú fuvarozásból eredő feladatokat is. A felperes nem igazolta, hogy az év második felében oly mértékben növekedtek meg a fuvarfeladatai, hogy már két jármű együttes munkájára volt szükség. Változatlanul érvelt azzal is, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségét képezte a feladatainak bérfuvarozó igénybe vételénél költség-takarékosabb módon való ellátása.

A felperes csatlakozó fellebbezéssel élt, melyben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság teljes körű bizonyítási eljárás lefolytatását követően új határozat meghozatalára kötelezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és az alperes marasztalásának felemelését kérte 9.224.764 Ft tőkére és járulékaire. Kifogásolta, hogy a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, amennyiben nem jelölte meg ítéletében, hogy kártérítési igénye egyes tételeit milyen összeg erejéig találta alaposnak. Hivatkozott arra, hogy általános forgalmi adó fizetési kötelezettsége folytán a maradvány csak nettó

1.000.000 Ft-os értéken kerülhetett volna figyelembevételre. Változatlanul érvelt azzal is, hogy bérfuvarozó igénybe vételére kizárólag a benzinkút üzemanyag ellátása érdekében volt szüksége. Álláspontja szerint mind a bérfuvarozó miatti többletköltség, mind pedig az elmaradt nyereség a könyvszakértői vélemény alapján kétséget kizáróan bizonyítást nyert.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az alperes fellebbezése alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése viszont megalapozatlan.

A fellebbezések nem érintették az elsőfokú ítélet 1.329.400 Ft erejéig alperest marasztaló rendelkezését, amely így a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

A fellebbezések folytán az ítéltáblának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy történt-e olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján indokolná az ítélet hatályon kívül helyezését. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete tartalmaz tényállást, megjelöli a bizonyítottnak talált tények alapjául szolgáló bizonyítékokat, hivatkozik az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokra, továbbá utal azokra az okokra is, melyek miatt egyes tényeket a bíróság nem talált bizonyítottnak. Összességében tehát a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt tartalmi követelményeknek megfelel. A Legfelsőbb Bíróság PK. 206. számon azt az álláspontját tette közzé, hogy az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére csak akkor kerülhet sor, ha abból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését mire alapította, és ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Érdemi döntést kell hozni azonban abban az esetben, ha az ahhoz szükséges adatok a rendelkezésre állnak. Mindezekre figyelemmel tehát a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján nem volt ok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

A felperes a csatlakozó fellebbezésében nem jelölte meg, hogy mi az a bizonyítás, amit még szükségesnek tart, mennyiben lenne helye a bizonyítás kiegészítésének. Az ítéltábla álláspontja szerint a Pp. 252. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek nem álltak fenn, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az ítélet érdemben felülbíráható volt.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes kárfelelősségének jogi alapja a Ptk. 346. § (1) bekezdése és a Ptk. 339. § (1) bekezdése, mivel a felperes kára két veszélyes üzem találkozása folytán keletkezett. Nem volt vitás a perben, hogy az alperes helytállási kötelezettsége fennáll a gépjármű üzemmentartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése és 8. § (1) bekezdése szerint a biztosítottja által okozott károk megtérítéséért.

A perben a felek között az ok-okozati összefüggés fennállta, valamint a kártérítés mértéke tekintetében bontakozott ki jogvita.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az alperes a Ptk. 355. § (1) bekezdéséből következő teljes kártérítés elvének megfelelően a megsértett értékviszonyok helyreállítására volt köteles. A kártérítési felelősség alapján ennek megfelelően reá az a kötelezettség hárult, hogy a károsultat olyan helyzetbe kellett hoznia, amilyenben a káresemény bekövetkezése nélkül lett volna. A felek a perbeli esetben nem vitatták, hogy a baleset következtében a felperes gépjárműve gazdaságosan nem volt javítható károsodást szenvedett el, illetve, hogy az a szakértői véleménnyel igazolt 6.080.400 Ft forgalmi értékkel bírt. A káresemény következtében a felperes vagyona ilyen értékkel csökkent, az alperes ennek a pénzbeli megtérítésére volt köteles. A felek ugyancsak egyetértettek abban, hogy a felperes birtokában maradt roncs (maradvány) értéket képvisel. Ez az érték azonban már vitás volt közöttük. A kártérítési jogban a káronszerzés tilalma érvényesül, amely a perbeli esetben azt jelentette, hogy a károsultat terhelte alperes felé a maradvány kiadásának kötelezettsége. A felperes azonban a maradvánnyal akként rendelkezett, hogy azt - az előadása szerint - eladta. Az adásvételből befolyó vételár ilyen módon a károsító esemény folytán a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenést részben kompenzálta.

A kirendelt igazságügyi gépjárműszakértő a roncs forgalmi értékét 1.800.000 Ft-ban látta elfogadhatónak. Ezzel szemben a felperes azt állította, hogy a roncs csupán 1.200.000 Ft-ért volt értékesíthető, és az általános forgalmi adó fizetési kötelezettsége folytán 1.000.000 Ft kára tértült. A szakértő valószínűsítette, hogy az 1.200.000 Ft-os eladási árban a piac és a hosszabb idejű állás következménye mutatkozott meg.

A Ptk. 339. § (1) bekezdésére figyelemmel a perben a felperesnek kellett bizonyítania kára felmerülését, valamint annak a balesettel fennálló okozati összefüggését. A perben lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján az volt megállapítható, hogy a felperes vagyonában a szakértő által megállapított kárkori forgalmi érték és roncsérték különbözeteként jelentkező értékcsökkenés következett be. A roncsérték alacsonyabb és emiatt az értékcsökkenés ennél nagyobb mértékének a megállapításához a felperesnek okirati bizonyítékokkal, (pl. a szerződéssel és a számlával) kellett volna igazolnia a roncs értékestésével kapcsolatos előadásait, különösen az adásvétel időpontját, a vételárat, és annak adótartalmát. Másrészt bizonyítani kellett volna, hogy a szakértői roncsértéknél alacsonyabb vételárnak bizonyosan van az alperesi biztosított magatartására visszavezethető oka. Ezek hiányában az alperes csupán a szakértő által

megállapított forgalmi és roncsérték különbözetéből még nem rendezett kár megtérítésére volt kötelezhető.

A Ptk. 355. § (4) bekezdésére figyelemmel a felperes azoknak az indokolt költségeknek és kiadásoknak a megtérítését igényelheti, amelyek a károsodás, illetve következményei csökkentéséhez vagy megszüntetéséhez szükségesek. Ezek meghatározása során figyelemmel kellett lenni arra, miszerint a felperes a baleset időpontjában nem vitásan két üzemanyag szállításra alkalmas nyerges vontatóval rendelkezett. Előadása szerint a perbeli nyerges vontatójának kiesése miatt a benzinkútjának üzemanyaggal történő ellátása kizárólag bérfuvarozás igénybe vételével volt megoldható. Ezért 2006. júliusától 2007. januárjáig, amíg a sérült **'B'** helyett a **'G'** típusú nyerges vontatót üzembe nem helyezte, a bérfuvarozásból eredően 5.266.479 Ft többletköltsége keletkezett. A felperes törvényes képviselője azt adta elő, hogy október 5-én kölcsönből vásárolt egy **'G'** típusú nyerges vontatót és ekkor kezdte el annak üzemanyag szállítására alkalmassá tételét. Ez a folyamat hozzávetőlegesen december 20-ára fejeződött be és az új vontató januártól volt üzemanyag szállításra alkalmas.

A könyvszakértő véleménye alapján az volt megállapítható, hogy a felperes a balesetet megelőzően a **'B'** gépkocsival a bérfuvarozás mellett megoldotta a **'D'**-i töltőállomás üzemanyaggal való ellátását is. A baleset után az **'E'** vontató a **'D'**-i saját szállításokat már nem látta el, arra külső fuvarozót vettek igénybe. Ennek költsége lényegesen nagyobb volt, mint a saját gépkocsi üzemeltetése. A bérfuvarozás bevétele az egyéb vontatók szállításai idején nagyobb volt, mint a **'B'** teljesítménye, azt azonban a szakértő megítélni nem tudta, hogy meddig volt ténylegesen szükség az **'F'** Kft. igénybevételére. A felperes előadását ténybelileg annyiban igazította ki, hogy a **'G'** nyerges vontatót 2006. szeptember közepén levizsgáztatták üzemanyag szállításra, és szeptember 18-án már üzemanyagot fuvarozott.

A felperes a fuvaroztatásból származó költségei és a káresemény között ok-okozati összefüggést akkor bizonyította volna, ha igazolja, hogy a fuvarfeladatai a balesetet követően oly mértékben megnövekedtek, hogy azokat a megmaradt egyetlen ép vontatójával már nem tudta ellátni. Az előbbieken idézett szakértői vélemény ennek alátámasztására nem volt alkalmas. Az okozati összefüggés hiányában az ítéltábla nem találta helytállónak az alperes 1.208.425 Ft fuvar költség megtérítésére való kötelezését.

Az elmaradt haszonként a felperes annak a nyereségnek a megtérítését igényelhetette, amelyhez a káresemény hiányában hozzájutott volna. A könyvszakértő a vizsgált bizonylatok alapján azt a megállapítást tette, hogy nem igazolható a **'B'** balesetével összefüggő bevételkiesés. Véleményében meghatározta ugyan, hogy a **'B'** baleset hiányában milyen mértékű üzemi nyereséget érhetett volna el. Azonban végső következtetése szerint a kárenyhítő intézkedések következtében nem mutatható ki, hogy a felperes a **'B'** sérülése és üzemképtelensége miatt bérfuvarozásból származó haszontól esett volna el. A

szakértő szerint a nyerges vontató kieső üzemi eredménye tényleges kárként azért nem mutatható ki, mert a felperes ebben az időszakban üzemeltette a már eladott, de a vevőnek még át nem adott 'E' nyerges vontatóját, 2006. szeptember közepén pedig levizsgáztatta, és üzembe állította a 'G' nyerges vontatót. Ezzel a 'B' balesete miatt kieső és bér munkából származó bevételt tudta pótolni.

A rendelkezésre álló okirati, valamint szakértői bizonyítékok összességében tehát nem támasztották alá a felperes azon állítását, hogy a balesetben sérült vontató kiesése folytán haszontól esett el. Ezért az ítéltábla is osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a felperes bevételkiesés címén érvényesített igénye egészében alaptalan.

A felperes a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatra tartott igényt. Az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részében a „törvényes kamat” megfogalmazást használta, ugyanakkor az indokolásából kitűnt, hogy a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján ítélt meg kamatot. Az ítéltábla szükségesnek tartotta az ítélet rendelkező részében feltüntetni a jogszabály szerinti kamatmértéket. A késedelmi kamat tekintetében pedig rámutat a következőkre:

A Ptk. 301/A. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy gazdálkodó szervezetek között a késedelmi kamatra vonatkozó szabályokat az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A (2) bekezdés értelmében a késedelmi kamat mértéke a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összege. A Ptk. 688. § c./ pontja megállapítja, hogy a Ptk-nak a 301/A. §-a a 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja. Az irányelv a bevezetőjének (13) bekezdésében úgy fogalmaz, hogy kizárólag a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítésére vonatkozik, és nem rendelkezik a kártérítési kifizetésekről, ideértve a biztosító társaságok kifizetéseit is. Ezzel összhangban a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 3/2004. (XII. 2.) PK számon közzétett véleményének 4./ pontja szerint a gazdálkodó szervezetek között - 2004. május 1. napját követően - létesült szerződéses kapcsolatokból eredő fizetési késedelem esetére vonatkoznak a Ptk. 301/A. §-ának a rendelkezései. Az egyéb jogviszonyokból keletkezett pénzfizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a gazdálkodó szervezet a Ptk. 301. § (1)-(2) bekezdése szerint köteles késedelmi kamatot fizetni.

Az alperesnek a felperessel szembeni kötelezettsége nem egy közöttük fennálló szerződésen, az abból eredő kereskedelmi ügyleten alapult, hanem hogy a károkozó magatartás folytán a károsult és a károkozó között létrejött kötelmi jogi helyzetben jogszabály a helytállási kötelezettségét előírta. Ezért helyes volt az elsőfokú bíróság ítéletének a késedelmi kamattal kapcsolatos rendelkezése.

Az ítéltábla észlelte, hogy a felperes keresetében eredetileg 25.810.385 Ft megfizetését kérte az alperestől. Az Itv. 39. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az illeték alapja az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke. Az

Itv. 41. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy az eljárás tárgya értékének a leszállítása nem eredményezi az illetékalap mérséklését. A jogszabály idézett rendelkezéseinek megfelelően tehát az elsőfokú bíróságnak nem a leszállított, hanem az eredeti kereset után számolt, az Itv. 42. § (1) bekezdés a./ pontjában meghatározott illeték-maximum viselése felől kellett volna az ítéletében határoznia.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

Az előbbieken kifejtetteknek megfelelően a felek pernyertessége-pervesztessége megváltozott arányára tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott az elsőfokú perköltség, valamint a feljegyzett illeték helyes összegének viseléséről.

Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, ellenben a felperes csatlakozó fellebbezése nem volt sikeres. Ezért az ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése szerint rendelkezett a másodfokú perköltség megfizetése, valamint a feljegyzett fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illeték viselése felől.

, 2011. november 4.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Csóka István s. k. előadó bíró, Dr. Lente Sándor s. k. bíró